

SISUKORD

Viimane vaimudetund	7
Sünge peegelpilt	21
SOS	27
Egiptuse hauakambri saladus	42
Neljas mees	56
Astarte kultusekoda.....	71
Mustlanna	83
Philomel Cottage	92
Lamp	112
Unenägu	120
Raadio	144
Keenlase naine	157
Sinise vaasi mõistatus	164
Sir Arthur Carmichaeli kummaline juhtum	181
Sinine pelargoon	199
Tiibade kutse	213
Geryoni kari	226
Ohusignaali	242
Õmblejanna nukk	260
Surmakoer	277
Bibliograafia	292

UNENÄGU

Hercule Poirot silmitses maja rahuliku hindava pilguga. Tema silmad peatusid mõnda aega ümbrusel – paremat kätt oleval kolakal tehasehoonel, suurtel odavate korteritega elumajadel.

Siis pöördusid tema silmad veel kord tagasi Northway House'ile, jäänukile varasemast ajastust, mil maja puhtatõulist kõrkust olid ümbritsenud rohelised põllud. Nüüd oli see maja üksnes anakronism, moodsa Londoni kihavasse elumerre uputatud ja unustatud, ning isegi üks inimene viiekümnest poleks osanud öelda, kus see eramu täpselt asub.

Enamgi veel, väga vähesed oleksid osanud öelda, kellele see maja kuulub, ehkki omaniku nime järgi võinuks ära tunda maailma ühe rikkaima mehe. Kuid raha võib avalikku tähelepanu niisama hästi summutada kui ka esile kutsuda. Benedict Farley, ekstsentriskust miljonär, pidas paremaks oma residentsivalikut mitte reklaamida. Teda ennast võis avalikkuse ees näha haruharva. Aeg-ajalt ilmus ta nõupidamistele, kus tema kõhn kuju, terav nina ja krigisev hääl valitsesid kokkutulnud direktorite üle. Kui seda mitte arvesse võtta, oli ta kõigest üldtuntud legend. Sellesse mahtusid tema kummalised alatused, uskumatud suuremeelsused ja ka hoopis isiklikumad detailid – tema kuulus paigatud hommikumantel, nüüdseks teadaolevalt kakskümmend kaheksa aastat vana, tema muutumatu kapsasupi ja kaaviari dieet, tema kassivihkamine. Kõik need asjad olid avalikkusele teada.

Hercule Poirot teadis neid samuti. See oli ka kõik, mida ta teadis mehest, keda ta oli külastama tulnud. Kiri, mis oli tema mantli taskus, ütles talle väheke rohkem.

Silmitsenud vaikuses minuti või paar seda möödunud aegade melanhoolset maastikku, sammus ta eesukse juurde viivaid astmeid pidi üles ja vajutas kellanupule, heites samal ajal pilgu oma maitsekale käekellale,

mis oli lõpuks välja vahetanud tema vana lemmiku – suure, varasemate aegade taskukella meenutava uuri. Jah, täpselt üheksa kolmkümmend. Nagu alati, oli Hercule Poirot minutipealt täpne.

Uks avanes just paraja viivituse järel. Ülemteenrite liigi täiusliku esindaja kuju joonistus valgustatud halli taustal selgesti välja.

„Härra Benedict Farley?“ küsis Hercule Poirot.

Erapooletu pilk mõõtis teda pealaest jalatallani, süütult, ent mõjukalt.

En gros et en détail,* mõtles Hercule Poirot endamisi tunnustavalt.

„Kas teil oli kohtumine kokku lepitud, härra?“ küsis üliviisakas hääl.

„Jah.“

„Teie nimi, härra?“

„*Monsieur* Hercule Poirot.“

Ülemteener kummardas ja tõmbus eemale. Hercule Poirot sisenes majja. Ülemteener sulges tema järel ukse.

Kuid siiski eelnes veel üks formaalsus, enne kui osavad käed vabastasid külalise kübarast ja kepit.

„Vabandage mind, härra. Mulle tehti kohustuseks küsida teilt kirja.“

Pärast põgusat kaalutlust võttis Poirot taskust kokkumurtud kirja ja ulatas selle ülemteenrile. Viimane heitis kirjale kiire pilgu ja seejärel tagastas selle kummarduse saatel. Hercule Poirot pistis kirja taskusse tagasi. Kirja sisu oli lihtne.

Northway House, W. 8

M. Hercule Poirot

Lugupeetud härra!

Härra Benedict Farley soovib, et Te osutaksite talle oma

nõuannetega teatud abi. Kui Teile sobib, oleks tal hea meel, kui Te

küllastaksite teda ülaltoodud aadressil homme (neljapäeval) kell 9.30

õhtul.

Siiralt Teie

Hugo Cornworthy

(sekretär)

P.S. Palun võtke see kiri kaasa.

* hulgi- ja jaemüük (pr k)

Ülemteener võttis Poirot'lt kübara, kepi ja mantli. Ta sõnas:

„Palun, kas tuleksite üles härra Cornworthy tuppa.”

Ise ees sammudes juhatas ta külalise mööda laia treppi ülakorrusele. Poirot järgnes talle, silmitsedes hindavalt *objets d'art'i*, maale, mis olid liigagi külluslikud ja ülemäära ilustatud. Tema kunstimaitse oli olnud alati mõnevõrra väikekodanlik.

Teisel korrusel koputas ülemteener ühele uksele.

Hercule Poirot' kulmud kerkisid õige pisut. See oli esimene märk, mis tundus kummaline, sest parimad ülemteenrid ustele ei koputa – ja see siin oli ju kahtlemata esmaklassiline ülemteener!

Võib öelda, et ühtlasi andis see Poirot'le esimese vihje miljonäri ekstsentrilisuse kohta, millega tal ilmselt veelgi kokku puutuda tuleb.

Seestpoolt hõigati midagi. Ülemteener avas ukse. Ta andis teada (ja jälle täheldas Poirot kaalutletult sihilikku kõrvalekaldumist tava-reeglitest):

„Saabus härra, keda te ootate, *sir*.”

Poirot astus tuppa. See oli avar, sisustatud väga lihtsas ja tööd soovivas stiilis. Kartoteegikapid, teatmeteosed, paar pehmet tugitooli ja kogukas imposantne kirjutuslaud, kaetud korrastatud dokumentidega. Toa nurgad olid hämarad, sest ainuke valgusallikas oli suur roheline varjuga lugemislamp, mis seisis ühe tugitooli käetoel kõrval paikneval väikesel laual. Lamp oli asetatud nii, et see heitis täisvalguse igäühele, kes uksest sisenes. Hercule Poirot pilutas väheke silmi ja taipas, et lambipirn oli vähemalt 150-vatine. Tugitoolis istus kõhn, paigatud hommikumantlis kogu – Benedict Farley. Tema pea oli iseloomulikus poosis ettepoole kallutatud ning terav nina küündis esile nagu linnu nokk. Valge juuksetutt, mis viis mõtted sarnasusele kakaduuga, kerkis lauba kohal. Silmad paksude prilliklaaside taga sädelesid, kui ta oma külalist kahtlustavalt piidles.

„Tervist,” lausus ta viimaks – tema hääl oli kime ja kalk, selle toon oli kuidagi kriipiv. „Nii et teie siis oletegi Hercule Poirot, ehhee?”

„Teie teenistuses,” vastas Poirot viisakalt ja tegi kummarduse, üks käsi tugitooli seljatoel. „Istuge – istuge,” käsutas vana mees turtsakalt.

Hercule Poirot võttis istet – lambi pimestavas valguses. Selle tagant näis vana mees teda tähelepanelikult uurivat.

„Aga kuidas ma tean, et just teie olete Hercule Poirot – ehhee?” nõudis ta pahuralt. „Õelge seda mulle – ehhee?”

Poirot võttis kirja uuesti taskust välja ja ulatas Farleye.

„Jah,” nõustus miljonär vastumeelselt. „Seep see on. See on tõesti kiri, mille ma lasksin Cornworthil kirjutada.” Ta voltis kirja kokku ja peaaegu viskas selle esitajale tagasi. „Nii et teie siis oletegi see sell, eks ole?”

Väikese käeviipe saatel vastas Poirot:

„Kinnitan teile, et siin ei ole mingit pettust!”

Benedict Farley poolt kuuldus järsku itsitust.

„Just sedasama ütleb mustkunstnik, enne kui ta oma kübarast kuld-kala välja tõmbab! See lause on ju osa trikist, teate küll!”

Poirot ei vastanud. Äkitselt lausus Farley:

„Arvate, et ma olen üks kahtlustav vanatoi, ehhee? Ja olengi. Ära usalda mitte kedagi! See on minu moto. Kui oled rikas, ära usalda mitte kedagi. Ei, ei, seda ei tohi teha.”

„Te soovisite,” märkis Poirot leebelt, „minuga konsulteerida?”

Vana mees noogutas.

„Pöördu eksperdi poole ja ära uuri, kui palju see maksma läheb. Te näete, härra Poirot, et ma pole teilt küsinud töötasu suurust. Saatke mulle hiljem arve – ma ei hakka seda nähes märatsema. Ühed tobud meiereis arvasid, et võivad minult munade eest sisse kasseerida kaks naela ja üheksa penni, kui turuhind on kaks naela ja seitse penni – petiseid on palju! Mina ennast tüssata ei lase. Kuid tipptegija on iseasi. Tema on raha väärt. Ma olen ju ka ise tipptegija – küll mina juba tean.”

Hercule Poirot ei lausunud sõnagi. Ta kuulas tähelepanelikult, pead pisut viltu hoides.

Tema ükskõiksusemaski taga võttis maad tunne, mida võis nimetada pettumuseks. Ta ei saanud sellest päris täpselt aru. Siiani oli Benedict Farley käitunud nii, nagu oligi oodata, see tähendab – vastavalt tema kohta käivale üldlevinud ettekujutusele. Ja siiski oli Poirot pettunud.

„See mees,” ütles ta endale vastikustundega, „on tühikargaja, mitte midagi enam šarlatanist!”

Ta oli kokku puutunud teistegi miljonäridega, kes olid samuti ekstsentrilisusega silma paistnud, kuid peaaegu iga juhtumi käigus oli ta neis tundnud teatud jõudu, sisemist energiat, mis oli temas äratanud nende suhtes lugupidamist. Kui nad olidki kandnud paigatud hommikumantlit, siis sellepärast, et neile meeldis säärast hommikumantlit kanda. Kuid Benedict Farley hommikumantel, või nii vähemalt Poirot’le tundus, oli oma olemuselt lavakostüüm. Ja ka mees ise oli kuidagi teatraalne.

Iga kuuldavale toodud sõna oli häälstatud puhtalt efekti pärast, selles oli Poirot kindel.

Ta kordas taas emotsioonitult:

„Te soovisite minuga konsulteerida, härra Farley?”

Miljonäri käitumine muutus järsult.

Ta kallutas keha ettepoole. Hääl muutus kraaksuvaks.

„Jah. Jah ... Ma tahaksin teada, mida te oskate öelda – mida te arvate ... Aina edasi, mine lõpuni! Tippu! Selline on minu viis! Parim arst – parim detektiiv – tõde on kusagil nende kahe vahel.”

„Kuid, mu härra, ma ei mõista teid.”

„Loomulikult ei mõista,” nähvas Farley. „Ma pole teile veel midagi rääkima hakanudki.”

Ta sirutus uuesti ettepoole ja tuli lagedale väga ootamatu küsimusega.

„Härra Poirot, mida te teate unenägudest?”

Väikese mehe kulmud kerkisid. Mida iganes ta oli oodanud, ainult mitte seda.

„Selleks otstarbeks, härra Farley, soovitaksin Napoleoni „Unenägude raamatut” või uusimat praktiseerivat psühholoogi Harley Streetil.”

Benedict Farley lausus tasakaalukalt:

„Olen proovinud mõlemat ...”

Pärast pausi hakkas miljonär rääkima, algul peaaegu sosinal, seejärel järk-järgult üha tugevneva häälega.

„Mul on üks ja seesama unenägu – ööst öösse. Ja mul on hirm, ma ütlen teile – mul on hirm ... Alati üks ja seesama. Ma istun oma toas, sellesama toa kõrval. Istun oma laua taga ja kirjutan. Toas on kell ning ma heidan sellele pilgu ja näen kellaaega – täpselt kakskümmend kaheksa minutit kolm läbi. Alati üks ja seesama kellaaeg, saate aru.

Ja kui ma näen seda kellaaega, härra Poirot, siis tean, et ma pean seda tegema. Ma ei taha seda teha – ma jälestan seda – kuid ma pean ...”

Tema hääl oli muutunud kriiskavaks.

„Ja mis see on, mida te peate tegema?” küsis Poirot häirimatult.

„Kakskümmend kaheksa minutit pärast kolme,” jätkas Benedict Farley kähedalt, „avan ma laua alt teise parempoolse sahtli, võtan välja revolvi, mida ma seal hoian, laen selle ja lähen akna juurde. Ja siis ... ja siis ...”

„Jah?”

Benedict Farley sosistas:

„*Ja siis ma tulistan ennast ...*”

Hetke vältel valitses vaikus.

Siis küsis Poirot:

„See ongi teie unenägu?”

„Jah.”

„Igal ööl seesama?”

„Jah.”

„Mis juhtub pärast seda, kui olete ennast tulistanud?”

„Ma ärkan üles.”

Poirot noogutas aeglaselt ja mõtlikult pead. „Küsin huvi pärast, kas te tõesti hoiate revolvrit selles sahtlis?”

„Jah.”

„Miks?”

„Olen seda alati teinud. Lihtsalt selleks, et valmis olla.”

„Olla valmis milleks?”

Farley ärritus:

„Minu positsiooniga mees peab enda suhtes ettevaatusabinõud tarvitusele võtma. Kõikidel rikastel inimestel on vaenlasi.”

Poirot ei jätkanud seda teemat. Ta vaikis mõnda aega ja küsis siis:

„Miks te tegelikult mind kutsusite?”

„Räägin teile. Kõigepealt konsulteerisin arstiga – kolme arstiga, kui täpne olla.”

„Jaa?”

„Esimene seletas mulle, et asi on minu toitumisharjumustes. See oli üks vanem tohtrihärra. Teine oli noor, moodsa kooli mees. Ta kinnitas mulle, et kõik see tuleneb mingist minu lapsepõlves aset leidnud sündmusest, mis oli toimunud just sellel kellaajal, kakskümmend kaheksa minutit nelja peal. Ma olevat nii kindlalt otsustanud, nii ta rääkis, seda sündmust mitte mäletada, et sümboliseerin seda enda hävitamisega. Selline oli tema selgitus.”

„Ja kolmas arst?”

Benedict Farley häääl paisus vihakriiskeks.

„Ka tema on noor mees. Tal on naeruväärne teooria! Ta väidab, et mina ise olevat elust väsinud, et elu on mulle sedavõrd väljakannatamatuks muutunud, et ma soovin selle vabatahtlikult lõpetada! Kuid seni, kuni selle omaksvõtt tähendab endale tunnistamist, et ma olen tegelikult

hädavares, keeldun ärkvel olles tõeale näkku vaatamast. Magades aga on kõik tõkked kõrvaldatud ja ma teen *seda, mida ma tõeliselt teha soovin* – teen oma elule otsa peale.”

„Kas tema arvamus on siis selline, et see, mida te endale teadvustamata tõeliselt soovite, on minna vabaturma?” küsis Poirot.

Benedict Farley karjus kiledalt:

„Ja see on võimatu – võimatu! Ma olen täiesti õnnelik! Mul on kõik, mida tahan – kõik, mida raha eest osta saab! See on ebatõeline – võimatu on sellist asja isegi oletada!”

Poirot silmitses teda huviga. Võib-olla miski neis värisevates kätes, hääle võbisevas kileduses hoiatas teda, et see eitamine oli *liiga* äge, et selline intensiivsus oli iseenesest kahtlane.

Ta piirdus küsimusega:

„Ja kus mina mängu tulen, *monsieur?*”

Benedict Farley rahunes korrapealt. Ta toksis sõrmega rõhutatult enda kõrval olevale lauale.

„On veel üks võimalus. Ja kui see on õige, siis olete teie sobiv inimene seda teadma! Te olete kuulus, te olete uurinud sadu juhtumeid – fantastilisi, ebatõenäolisi juhtumeid! Te saaksite teada, kui keegi seda teeks?”

„Teada – mida?”

Farley hääli vaibus sosinaks.

„Oletagem, et keegi tahab mind tappa ... Kas ta saaks seda sel moel teha? Kas ta saaks panna mind ööst öösse seda unenägu nägema?”

„Te peate silmas hüpnoosi?”

„Jah.”

Hercule Poirot kaalus seda küsimust.

„Ma oletan, et see on võimalik,” lausus ta viimaks. „See küsimus kuulub siiski pigem arsti valdkonda.”

„Teie ise oma kogemustest sellist juhtumit ei tea?”

„Täpselt sellisel kujul küll mitte, ei tea.”

„Kas taipate, kuhu ma sihin? Mind on pandud nägema ühte ja seda sama unenägu, igal ööl, ikka ja jälle – ja siis, ühel päeval, on see sisendus minu jaoks liig – *ja ma viin selle täide*. Ma teen seda, mida olen nii sageli unes näinud – ma tapan enda!”

Hercule Poirot raputas aegamisi pead.

„Kas arvate, et see pole võimalik?” küsis Farley.

„Võimalik?” Poirot raputas taas pead. „See pole säärane sõna, millega ma tahaksin asjasse sekkuda.”

„Aga te peate seda ebatõenäoliseks?”

„Ülimalt ebatõenäoliseks.”

Benedict Farley pomises:

„Arst ütles sedasama ...” Siis, hääled taas tiiskanti kerkinud, kriiskas ta: „Ent miks mind siis see unenägu kummitab? Miks? Miks?”

Hercule Poirot vangutas pead. Benedict Farley küsis järsult:

„Kas olete kindel, et teie kogemustes ei ole kunagi midagi säärast ette tulnud?”

„Mitte kunagi.”

„Seda ma teada tahtsingi.”

Poirot kõhatas delikaatselt.

„Kas lubate,” ütles ta, „et esitan teile ühe küsimuse.”

„Millise? Millise? Küsige, mida iganes tahate.”

„Kes see on, keda te kahtlustate soovis teid tappa?”

Farley pahvatas:

„Ma ei kahtlusta mitte kedagi. Üldse mitte kedagi.”

„Kuid selline mõte tuli teile pähe küll?” usutles Poirot.

„Ma tahtsin teada, kas selline asi on üldse võimalik.”

„Oma kogemuste põhjal peaksin ütleva – ei ole. Muide, kas teid on kunagi hüpnotiseeritud?”

„Muidugi mitte. Kas te tõesti arvate, et usaldaksin end sellise veiderdamise meelevalda?”

„Sel juhul võib küll öelda, et teie teooria on täiesti ebatõenäoline.”

„Aga see unenägu, teie narr, see unenägu.”

„See unenägu on kindlasti tähelepanuväärne,” lausus Poirot mõtlikult. Ta tegi pausi ja jätkas siis: „Ma peaksin nägema selle draama toimumiskohta – lauda, kella ja revolvrit.”

„Loomulikult. Ma juhatan teid kõrvaltuppa.”

Mässinud hommikumantli siilud endale tihkemalt ümber, hakkas vana mees oma tugitoolist tõusma. Äkki, otsekui oleks teda tabanud mingi mõte, vajus ta tagasi istuma.

„Ei, ütles ta, „seal pole midagi näha. Ma rääkisin teile kõik, mis rääkida oli.”

„Kuid ma vaataksin meelsasti ise ...”

„Selleks ei ole mingit vajadust,” nähvas Farley. „Te olete mulle oma arvamuse öelnud. Sellega on kõik.”

Poirot kehtas õlgu. „Kuidas soovite.” Ta tõusis. „Mul on kahju, härra Farley, et ma ei suutnud teile abiks olla.”

Benedict Farley jõllitas otse enda ette maha.

„Ma ei soovi mingit suurt trikitamist selle asja ümber,” urises ta. „Mina andsin teile faktid – teie ei oska nendega midagi peale hakata. Sellega on lugu lõpetatud. Võite saata mulle oma konsultatsiooni eest arve.”

„Ma ei jäta seda tegemata,” vastas detektiiv kuivalt ja sammus ukse poole.

„Oodake,” hüüdis miljonär. „See kiri – ma tahan seda tagasi.”

„Kirja teie sekretärilt?”

„Jah.”

Poirot kergitas kulme. Ta pistis käe taskusse, võttis välja kokkuvolditud paberilehe ja ulatas selle vanale mehele. Viimane uuris seda, noogutas ja asetas enda kõrval olevale lauale.

Uesti suundus Poirot ukse poole. Ta oli hämmingus. Tema mõtted tiirlesid loo ümber, mida talle oli äsja räägitud. Ning ometi – keset vaimu hõivatust surus end peale häiriv tunne, et miski on valesti, ja see miski on seotud tema endaga, mitte Benedict Farleyga.

Tema käsi oli juba ukselingil, kui ta taipas, milles asi. Tema, Hercule Poirot, oli teinud vea! Ta pöördus tuppa tagasi.

„Tuhat vabandust! Mõtteis teie probleemiga tegeldes sain hakkama rumalusega! See kiri, mille ma teile andsin – kogemata pistsin käe vasaku kuuetasku asemel parempoolsesse taskusse ...”

„Mida see kõik tähendab? Mida see kõik tähendab?”

„Kiri, mille ma teile just äsja andsin, on minu pesunaise vabanduskiri seoses minu kraede käsitlemisega.” Poirot oli vabandav ja naeratav. Tema käsi sukeldus vasakpoolsesse taskusse. „Siin on *teie* kiri.”

Selle enda kätte haaranud, urahtas Benedict Farley: „Miks, pagana pihta, te ei mõtle, mida te teete?”

Poirot sai oma pesunaise teate tagasi, vabandas veel kord viisakalt ja lahkus.

Väljas trepimademel jäi ta hetkeks seisma. Trepipealne oli avar. Otse tema ees oli suur vana tammepuust pink, selle ees suupistelaud. Laual vedeles ajakirju. Ka oli trepipsealsele paigutatud kaks tugitooli ja laud lilledega. Selline miljöö meenutas pisut hambaarsti ooteruumi.

Ülemteener oli all hallis ja ootas, et külalist välja lasta.

„Kas kutsun teile takso, *sir*?”

„Täna, pole vaja. Öhtu on ilus, ma pigem jalutan.”

Hercule Poirot seisatas kõnniteel, oodates võimalust minna üle tiheda liiklusega tänava.

Tema laupa varjutas kulmukortsutus.

„Ei,” ütles ta endale, „ma ei saa sellest kõigest aru. Sellel ei ole mõtet. Seda on kahetsusväärne tunnistada, kuid mina, Hercule Poirot, olen täiesti nõutu.”

See oli see, mida võiks nimetada draama esimeseks vaatuseks. Teine vaatus järgnes nädal hiljem. Avalöögiks kujunes telefonikõne kelleltki John Stillingfleetilt, arstiteaduste doktorilt.

Tema sõnades jäi märgatavalt vajaka arstidele omasest väärikusest:

„Kas, teie, Poirot, va vennas? Stillingfleet siinpool.”

„Jah, mu sõber. Mis lahti on?”

„Ma räägin praegu Northway House’ist – Benedict Farley majast.”

„Ah tõesti?” Poirot’ hääl kõlas huvitatult. „Kuidas härra Farley käsi käib?”

„Farley on surnud. Ta laskis ennast täna pärastlõunal maha.”

Järgnes paus. Siis mühatas Poirot:

„Jaa ...”

„Nagu ma aru saan, ei ole te just üllatunud. Kas teate selle kohta midagi, va vennas?”

„Miks te seda arvate?”

„Noh, see ei ole mingisugune briljantne deduktsioon ega telepaatia ega midagi säärast. Me leidsime kirja, millega Farley määras teile umbes nädal tagasi kokkusaamise.”

„Saan aru.”

„Meil on siin üks taltsas politseiinspektor – peame ettevaatlikud olema, te ju teate, kui mõni neist miljonäridevõidrikest endale otsa peale teeb. Mõtlesin, kas te ehk oskaksite sellele juhtumile veidi valgust heita. Kui jaa, siis vahest oleksite nõus siit läbi astuma?”

„Tulen otsekohe.”

„Tubli, vanapoiss. Veidike sopast tööd teelahkmel, eh?”

Poirot üksnes kordas, et hakkab jalamaid tulema.

„Ei taha telefonitsi kõike välja lobiseda? Õige kah. Nägemiseni.”

Veerand tundi hiljem istus Poirot Northway House’i esimesel korrusel asuvas raamatukogus, piklikus madalas toas. Ruumis viibis veel

viis inimest: inspektor Barnett, doktor Stillingfleet, proua Farley, miljonäri lesk, preili Joanna Farley, tema ainuke tütar, ja Hugo Cornworthy, tema erasekretär.

Inspektor Barnett oli tagasihoidlik sõduri välimusega mees. Doktor Stillingfleet, kelle professionaalne käitumine erines täielikult tema telefonistiilist, oli pikka kasvu pikliku näoga kolmekümnendates aastates mees. Proua Farley, kena tumedajuukseline naine, oli silmanähtavalt oma abikaasast palju noorem. Tema suujoon oli range ja tema mustadest silmadest ei olnud võimalik välja lugeda ühtki märki tema emotsioonidest. Ta ilmutas täiuslikku enesevalitsust. Joanna Farleyl olid heledad juuksed ja tedretähniline nägu. Etteküündiva nina ja lõua oli ta ilmselgelt pärinud oma isalt. Tema silmad olid intelligentsed ja terased. Hugo Cornworthy oli hea välimusega, väga korrektselt riietatud noormees. Ta näis olevat arukas ja tubli.

Pärast tervitusi ja sissejuhatust jutustas Poirot lihtsalt ja selgelt oma viisi asjaoludest ja loost, mida Benedict Farley oli talle rääkinud. Huvi puudumise üle ta kurta ei saanud.

„Kõige erakordsem lugu, mida ma eales kuulnud olen!” hüüdis inspektor. „Unenägu, mis? Proua Farley, kas teie teadsite sellest midagi?”

Naine langetas pea.

„Mu abikaasa mainis seda mulle. See viis ta täiesti endast välja. Ma – ma ütlesin talle, et see on tingitud seedehäiretest – tema toitumisharjumused, kas teate, olid väga veidrad – ning veensin teda helistama doktor Stillingfleetile.”

Noor mees raputas pead.

„Minuga ta ei konsulteerinud. Nagu ma härra Poirot' jutust aru sain, käis ta Harley Streetil.”

„Selles punktis sooviksin kuulda teie nõuannet, doktor,” ütles Poirot. „Härra Farley rääkis, et ta konsulteeris kolme spetsialistiga. Mida teie arvate nendest teooriatest, mida nood esitasid?”

Stillingfleet kortsutas kulmu.

„Raske öelda. Peate arvesse võtma, et see, mida ta teile edastas, ei pruugi olla täpselt see, mida talle räägiti. See oli võhiku interpretatsioon.”

„Te peate silmas seda, et ta võis sõnastusest valesti aru saada?”

„Mitte just päris nii. Ma pean silmas seda, et nad võisid talle asja selgitada erialaste terminitega, ta võis nende tähendustest pisut väärsti aru saada ja ilmselt pani kõik omaenda keelde ümber.”

„Nii et see, mida ta mulle rääkis, ei olnud päris see, mida arstid ütlesid?”

„Just seda see tähendab. Ta lihtsalt mõistis kõike veidi väärsti, kui te taipate, mida ma mõtlen.”

Poirot noogutas mõtlikult. „Kas on teada, kellega ta konsulteeris?” küsis ta.

Proua Farley raputas pead ja Joanna Farley märkis:

„Meist kellelgi polnud õrna aimu, et ta üldse kellegagi konsulteeris.”

„Kas ta *teile* rääkis oma unenäost?” küsis Poirot.

Tütarlaps raputas pead.

„Aga teile, härra Cornworthy?”

„Ei, ta ei öelnud mitte midagi. Kirjutasin teile kirja tema dikteerimise järgi, kuid mul polnud ettekujutust, millest ta teiega rääkida tahtis. Ma oletasin, et see on kuidagi seotud äriliste probleemidega.”

Poirot küsis:

„Ja kuidas on lood faktidega, mis puudutavad härra Farley surma?”

Inspektor Barnett vaatas küsivalt proua Farley ja doktor Stillingfleeti poole ning võttis siis kõnelejarolli enda peale.

„Härra Farleyl oli kombeks töötada igal pärastlõunal oma teisel korrusel asuvas kabinetis. Ma saan aru, et ees ootas suur äride liitmine firmaga ...”

Ta vaatas Hugo Cornworthy poole, kes lõpetas lause: „Consolidated Coachlines.”

„Sellega seoses,” jätkas inspektor Barnett, „oli härra Farley nõustunud andma intervjuu kahele ajakirjanikule. Ta tegi midagi sellist väga harva – umbes kord viie aasta jooksul, nagu ma aru saan. Niisiis saabus kaks reporterit, üks Associated Newsgroupsist ja teine Amalgamated Presssheetsist, kella veerand neljaks kohtumisele. Nad ootasid teisel korrusel härra Farley kabineti ukse taga, kus tavaliselt alati ootasid inimesed, kellel oli härra Farleyga kohtumine kokku lepitud. Kaks-kümmend minutit kolm läbi tuli käskjalg kiireloomuliste dokumentidega Consolidated Coachlinesi kontorist. Ta juhatati härra Farley tuppa, kus ta dokumendid üle andis. Härra Farley saatis ta ukseni ja vestles lävelt ajakirjanikega. Ta ütles:

„Mul on kahju, härrad, et pean teid siin oodata laskma, kuid mul on vaja mõned kiired äriasjad korda ajada. Püüan teha nii kiiresti kui võimalik.”

Need kaks härrat, Adams ja Stoddard, kinnitasid härra Farley, et nad võivad oodata. Härra Farley läks tagasi oma kabinetti – ja teda ei nähtudki enam elusana!”

„Jätkake,” sõnas Poirot.

„Natuke pärast kella nelja,” rääkis inspektor edasi, „tuli härra Cornworthy oma toast, mis paikneb härra Farley oma kõrval, ja oli üllatunud, kui nägi reportereid ikka veel ootamas. Ta vajab paarile kirjale härra Farley allkirja, ning arvas, et oleks parem talle meelde tuletada, et need kaks härrat ikka veel ootavad. Nii ta läkski härra Farley tuppa. Oma üllatuseks ei näinud ta kohe härra Farleyt ja arvas, et tuba on tühi. Siis aga äratas tema tähelepanu laua (mis oli paigutatud akna alla) tagant paistev saabas. Ta kiirustas üle toa ja leidis härra Farley surnult lamamas, revolver kõrval. Härra Cornworthy tõttas kabinetist välja ja käskis ülemteenril telefoni teel kohale kutsuda doktor Stillingfleet. Viimase nõuandel informeeris härra Cornworthy ka politseid.”

„Kas keegi lasku kuulis?”

„Ei kuulnud. Liiklus on siin väga kärarikas, trepimademe aken oli lahti. Ei ole kuigivõrd tõenäoline, et seda veoautode ja mootorite müra tõttu oleks tähele pandud.”

Poirot noogutas mõtlikult.

„Mis kell ta oletatavalt suri?” küsis ta.

Stillingfleet vastas:

„Ma vaatasin surnukeha üle kohe, kui olin siia jõudnud – see tähendab kell neli kolmkümmend kaks. Härra Farley oli selleks ajaks juba vähemalt tund aega surnud olnud.”

Poirot' nägu oli väga tõsine.

„Järelikult on võimalik, et surm saabus ajal, mida ta mulle mainis, ehk siis kell kolm ja kakskümmend kaheksa minutit.”

„Täpselt,” sõnas Stillingfleet.

„Kas revolvril oli sõrmejälgi?”

„Jah, oli küll. Tema enda omad.”

„Ja revolver ise?”

Inspektor võttis jutujärje üle.

„See oli sama revolver, mida ta hoidis kirjutuslaua altpoolt teises sahtlis, nagu ta teilegi mainis. Proua Farley tundis selle ära. Pealegi, nagu te teate, on sellel ruumil ainult üks sissepääs – trepimademele

avanev uks. Reporterid istusid täpselt ukse vastas ja nad vannuvad, et sinna tupp ei sisenenud mitte keegi alates sellest ajast, kui härra Farley nendega rääkis, kuni härra Cornworthi sisenemiseni veidi pärast kella nelja.”

„Niisiis on kõigiti põhjust oletada, et härra Farley sooritas enesetapu.”
Inspektor Barnett naeratas põgusalt.

„Selles ei ole mingit kahtlust, kui mitte arvestada ühte asjaolu.”

„Ja see on?”

„Teile kirjutatud kiri.”

Ka Poirot naeratas.

„Saan aru! Kui asjasse on segatud Hercule Poirot, siis tekib otsemaid mõrvakahtlustus!”

„Täpselt nii,” arvas inspektor kuivalt. „Igatahes, pärast teie selgitusi situatsiooni kohta ...”

Poirot katkestas teda:

„Üks minut, palun.” Ta pöördus proua Farley poole. „Kas teie meest on kunagi hüpnootiseeritud?”

„Ei, mitte kunagi.”

„Kas ta uuris kunagi hüpnootiküsimusi? Kas ta oli sellest teemast huvitatud?”

Naine raputas pead: „Vaevalt küll.”

Äkitselt näis tema enesekontroll murduvat. „See hirmus unenägu! See on üleloomulik! Et ta nägi seda und – ööst öösse – ja siis – otsekui oleks teda surma *aetud!*”

Poirot’le meenus, kuidas Benedict Farley oli öelnud: „*Ma teen seda, mida ma tõeliselt teha soovin – teen oma elule otsa peale!*”

Ta küsis: „Kas teile on kunagi pähe tulnud, et teie abikaasat on võib-olla ahvatletud enesetappu sooritama?”

„Ei ole – ehkki ... vahel näis ta küll vägagi kummaline.”

Siinkohal sekkus Joanna, hää selge ja põlglik:

„Isa poleks iialgi ennast tapnud. Selleks hoolis ta endast liiga palju.”

Doktor Stillingfleet ütles:

„Preili Farley, teate, inimesed, kes enesetappu sooritavad, ei ole tavaliselt sellised, kes ähvardavad seda teha. Just sellepärast näivadki enesetapud mõnikord seletamatuna.”

Poirot tõusis.

„Kas mul lubatakse näha ruumi, kus tragöödia aset leidis?” küsis ta.

„Loomulikult. Doktor Stillingfleet ...”

Doktor läks koos Poirot'ga trepist üles.

Benedict Farley tuba oli palju suurem kui sekretäri oma, mis paiknes selle kõrval. Tuba oli luksuslikult sisustatud nahktugitoolide, karusnahksete vaipade ja erakordselt suure kirjutuslauaga.

Poirot siirdus laua taha, kus akna all vaibal oli tume plekk. Talle meenus, kuidas miljonär oli öelnud: *„Kakskümmend kaheksa minutit pärast kolme avan ma laua altpoolt teise parempoolse sahtli, võtan välja revolvi, mida ma seal hoian, laen selle ja lähen akna juurde. Ja siis – ja siis ma tulistan ennast.”*

Poirot noogutas aeglaselt ja küsis seejärel:

„Kas aken oligi niimoodi avatud?”

„Jah, oli küll, aga keegi poleks siitkaudu sisse saanud.”

Poirot pistis pea välja. Seal polnud ei aknalauda, rinnatist ega torusid. Isegi kass poleks sealtkaudu sisse pääsenud. Vastas kõrgus tehasesein, elutu, ilma akendeta sein.

Stillingfleet tähendas: „Ühe rikka mehe kohta üsna kummaline mõte, et sellist ruumi oma erakabinetiks valida, sellise vaatega. Nagu vahiksid vanglamüüri.”

„Seda küll,” vastas Poirot. Ta tõmbas pea tagasi sisse ja silmitses vastas laiuvat telliskivimassiivi. „Ma arvan,” ütles ta, „et see müür on oluline.”

Stillingfleet vaatas uudishimulikult tema poole. „Te mõtlete – psühholoogiliselt oluline?”

Poirot oli astunud laua juurde. Nagu muuseas, või vähemalt nii see tundus, korjas ta üles eseme, mida tavaliselt nimetatakse käärhaaratsiks. Ta vajutas käepidemele; haarmed söötsid täies pikkuses välja. Poirot korjas nende abil mõne jala kauguselt tooli kõrvalt üles põlenud tikuotsa ja toimetas selle ettevaatlikult paberikorvi.

„Kui olete nende asjadega mängimise lõpetanud ...” ütles Stillingfleet ärritatult.

Hercule Poirot pomises: „Üsna nutikas leiutus,” ja aetas tangid korralikult kirjutuslauale tagasi. Seejärel ta küsis:

„Kus olid proua ja preili Farley – surma hetkel?”

„Proua Farley puhkas oma toas korrus allpool. Preili Farley maalis oma ateljees, mis asub maja ülemisel korrusel.”

Hercule Poirot trummeldas paari minuti vältel sõrmedega laual ning lausus siis:

„Ma tahaksin näha preili Farleyt. Mis te arvate, kas saaksite paluda, et ta minutiks või paariks siia tuleks?”

„Kui te seda soovite.”

Stillingfleet heitis talle uudishimuliku pilgu ja lahkus toast. Mõne aja pärast avati uks ja Joanna Farley astus sisse.

„Ega teil midagi selle vastu ole, *mademoiselle*, kui esitan teile paar küsimust?”

Tütarlaps vastas tema pilgule külmalt. „Palun küsige, mida iganes soovite.”

„Kas te teadsite, et teie isa hoidis lauasahtlis revolvrit?”

„Ei teadnud.”

„Kus olite teie ja teie ema – peaksin vist ütlema võõrasema – on see nii?”

„Jah, seda küll, Louise on mu isa teine naine. Ta on minust ainult kaheksa aastat vanem. Te hakkasite küsima ...?”

„Kus olite teie ja teie võõrasema möödunud neljapäeval, õigemini neljapäeva õhtul?”

Tütarlaps kaalutles mõne minuti.

„Neljapäeval? Las ma mõtlen. Oh, muidugi, me käisime teatris, vaatasime tükki „Väike koer naeris”.”

„Kas isa ei avaldanud soovi teiega ühineda?”

„Ta ei käinud mitte kunagi teatris.”

„Mida ta tavaliselt õhtuti tegi?”

„Ta istus siin ja luges.”

„Ta ei olnud vist eriti seltskondlik inimene?”

Tütarlaps vaatas otsejoones tema poole. „Minu isa,” ütles ta, „oli erakordselt ebameeldiv isiksus. Ta ei saanud kuidagigi meeldida mitte kellelegi, kellega tal olid lähedased suhted.”

„See, *mademoiselle*, on väga avameelne tunnistus.”

„Ma säästan teie aega, härra Poirot. Saan suurepäraselt aru, kuhu te sihite. Mu võõrasema abiellus mu isaga raha pärast. Ma elan siin, sest mul pole raha, et elada kusagil mujal. On üks mees, kellega ma sooviksin abielluda – see mees on vaene; mu isa kandis hoolt selle eest, et ta kaotas oma töö. Isa tahtis, et ma teeksin hea partii – lihtne lugu, sest ma olen tema pärijanna!”

„Teie isa varandus saab teile?”

„Jah, see tähendab, ta jättis Louise’ile, mu võõrasemale, veerand

miljonit maksuvaba raha. Seal on muidki varasid, kuid päranditomp läheb mulle.” Äkitselt ta naeratas. „Näete nüüd, härra Poirot, mul oli kõigiti põhjust soovida oma isa surma.”

„Ma näen, *mademoiselle*, et olete pärinud oma isa intelligentsuse.”

Tütarlaps jätkas mõtlikult:

„Isa oli tark ... Tema puhul tundsid, et temas on mingisugune vägi – mingi käivitav jõud –, kuid see kõik oli temas muutunud kibeduseks, mõrumaitseks, temasse polnud jäänud enam kübetki inimlikkust ...”

Hercule Poirot ütles mahedalt: „*Grand Dieu*, mäherdune imbetsill ma küll olen ...”

Joanna Farley pöördus minekule: „Kas on veel midagi?”

„Kaks väikest küsimust. Need tangid siin,” ta tõstis laualt kääraaratsi, „kas need olid alati siin laual?”

„Jah. Isa kasutas neid asjade ülestõstmiseks. Talle ei meeldinud kumarduda.”

„Veel üks küsimus. Kas teie isa silmanägemine oli hea?”

Tütarlaps jäi talle otsa vaatama.

„Oh ei, ei olnud. Ta ei näinud üldse – ma pean silmas seda, et ilma prillideta ta ei näinud. Tema nägemine oli alati vilets olnud, juba lapsest saati.”

„Aga prillidega?”

„Oh, prillidega ta loomulikult nägi.”

„Ta võis lugeda ajalehti ja peenikest kirja?”

„Ohjaa.”

„See on kõik, *mademoiselle*.”

Tütarlaps läks toast välja.

Poirot pomises: „Ma olin rumal. See oli siinsamas, kõik see aeg, otse minu nina all. Ja sellepärast, et see nii lähedal oli, ei suutnud ma seda näha.”

Ta nõjatus veel kord aknast välja. Seal all, kitsal teel maja ja tehase vahel, silmas ta väikest tumedat eset.

Hercule Poirot noogutas rahulolevalt ja läks tagasi alumisele korrusele.

Teised olid ikka veel raamatukogus. Poirot pöördus sekretäri poole:

„Härra Cornworthy, ma tahan, et te jutustaksite mulle üksikasjalikult kõikidest faktidest, mis puudutavad kutset, mille härra Farley mulle saatis. Näiteks seda, millal ta selle kirja teile dikteeris?”

„Kolmapäeva pärastlõunal – kell viis kolmkümmend, kui ma õigesti mäletan.”

„Kas kirja postitamiseks anti mingisugused kindlad juhendid?”

„Ta käskis mul endal selle posti panna.”

„Kas te tegite seda?”

„Jah, tegin küll.”

„Kas ta andis ülemteenrile spetsiaalsed juhtnõõrid, kuidas mind tuleb vastu võtta?”

„Jah, ta käskis mul Holmesile (Holmes on ülemteenri nimi) öelda, et see härra saabub kell üheksa kolmkümmend. Ta pidi küsima härra nime, samuti pidi ta küsima härralt kirja näha.”

„Üsna pentsikud ettevaatusabinõud, kas te ei leia?”

Cornworthy kehtitas õlgu.

„Härra Farley,” vastas ta ettevaatlikult, „oli üsna pentsik mees.”

„Kas ta andis veel mingeid juhtnõõre?”

„Jah, ta käskis mul õhtu vabaks võtta.”

„Kas te tegite seda?”

„Jah, kohe pärast õhtusööki läksin kinno.”

„Millal te tagasi jõudsite?”

„Sisenesin majja oma võtmega umbes veerand kaksteist.”

„Kas te härra Farleyt sel õhtul veel nägite?”

„Ei näinud.”

„Ja te ei teinud sellest järgmisel hommikul enam juttu?”

„Ei teinud.”

Poirot pidas pausi ja jätkas siis:

„Kui ma saabusin, ei juhatatud mind härra Farley tuppa.”

„Ei juhatatud. Ta käskis mul Holmesile öelda, et ta saadaks teid minu tuppa.”

„Miks? Kas te teate, miks?”

Cornworthy raputas pead. „Ma ei seadnud eales härra Farley korraldusi küsimuse alla,” lausus ta kuival. „Ta oleks pahaks pannud, kui oleksin seda teinud.”

„Kas ta tavaliselt võttis külalisi vastu oma toas?”

„Tavaliselt küll, kuid mitte alati. Mõnikord juhatas ta nad minu tuppa.”

„Kas selleks oli mingi põhjus?”

Hugo Cornworthy mõtles järele.

„Ei – vaevalt küll – tegelikult ei ole ma sellele kunagi mõelnud.”

Proua Farley poole pöördudes küsis Poirot:

„Kas lubate, et kutsun teie ülemteenri?”

„Loomulikult võite seda teha, härra Poirot.”

Väga korrektne, väga peen Holmes vastas kellahelinale.

„Te helistasite, proua?”

Proua Farley osutas käeviipega Poirot' suunas. Holmes pöördus viisakalt tema poole: „Jah, *sir*?”

„Millised olid teile antud juhtnöörid, Holmes, neljapäeva õhtuks, kui ma siia tulin?”

Holmes kõhatas kurgu puhtaks ja vastas:

„Pärast õhtusööki ütles härra Cornworthy mulle, et härra Farley ootab härra Poirot'd kella poole kümneks. Pidin kindlaks tegema härra nime ja kirja vaadates saadud informatsiooni kontrollima. Seejärel pidin ta juhutama härra Cornworthy tuppa.”

„Kas teile oli antud käsk ka uksele koputama?”

Üle ülemteenri näo libises vastumeelsusvirve.

„See oli üks härra Farley korraldustest. Ma pidin alati koputama, kui ma külalisi tutvustasin – see tähendab ärikülalisi,” lisis ta.

„Ah, see hämmastas mind! Kas teile anti minuga seoses veel mingisuguseid instruktsioone?”

„Ei, *sir*. Kui härra Cornworthy oli mulle öelnud seda, mida ma just äsja teile rääkisin, läks ta välja.”

„Mis kell see oli?”

„Kümme minutit enne üheksat, *sir*.”

„Kas te pärast seda härra Farleyt nägite?”

„Jah, *sir*, nägin küll, viisin talle üles klaasi kuuma vett, kell üheksa, nagu tavaliselt.”

„Kas ta oli siis oma toas või härra Cornworthy omas?”

„Ta oli oma toas, *sir*.”

„Kas märkasite selles ruumis midagi ebatavalist?”

„Ebatavalist? Ei, *sir*, ei märganud.”

„Kus viibisid proua ja preili Farley?”

„Nad olid teatrisse läinud, *sir*.”

„Tänan teid, Holmes, sellest piisab.”

Holmes kummardas ja lahkus. Poirot pöördus miljonäri lese poole:

„Veel üks küsimus, proua Farley. Kas teie abikaasal oli hea silmanägemine?”

„Ei, ilma prillideta ta ei näinud.”

„Kas ta oli väga lühinägelik?”

„Oojaa, ilma prillideta oli ta täiesti abitu.”

„Kas tal oli mitu paari prille?”

„Jah, oli küll.”

„Ahhaa,” ütles Poirot. Ta nõjatus tahapoole. „Ma arvan, et sellega on juhtum lõpetatud ...”

Raamatukogus valitses vaikus. Kõigi pilgud olid pööratud väikese mehe poole, kes istus rahulolevalt ja silus oma vuntse. Inspektori näost paistis nõutus, doktor Stillingfleet kortsutas kulmu, Cornworthy vaid jõllitas arusaamatuses enda ette, proua Farley vahtis ainiti, tulvil puhast hämmeldust, Joanna Farley näis innukalt järke ootavat.

Proua Farley katkestas vaikuse.

„Ma ei mõista, härra Poirot.” Tema hääli oli pahur. „See unenägu ...”

„Jah,” ütles Poirot. „See unenägu oli väga oluline.”

Proua Farley värises. Ta lausus:

„Ma ei ole kunagi uskunud midagi üleloomulikku – aga nüüd –, näha seda kõigepealt igal öösel unes ...”

„See on erakordne,” arvas Stillingfleet. „Erakordne! Kui meil poleks teie tunnistust selle kohta, Poirot, ja kui te poleks kuulnud seda tõsiseltvõetavast allikast ...” Ta kõhatas kohmetult, ja naasnud tagasi oma ametliku stiili juurde, jätkas: „Palun vabandust, proua Farley. Kui härra Farley ise poleks seda lugu rääkinud ...”

„Täpselt,” sõnas Poirot. Tema silmad, mis olid olnud pooleldi suletud, avanesid järsku. Need olid väga rohelised. „*Kui Benedict Farley poleks mulle rääkinud ...*”

Ta peatus korraks, lastes pilgul ringi rännata üle mõttelagedate nägude.

„Et kogu loost ülevaadet anda, pean alustuseks tunnistama, et on teatud asju, mis tol õhtul aset leidsid ja mida ma kuidagi endale seletada ei osanud. Esiteks, miks teha nii suurt numbrit sellest, et ma selle kirja tingimata kaasa võtaksin?”

„Identifitseerimiseks,” pakkus Cornworthy.

„Ei, ei, mu armas noormees. Tegelikult on see mõte liiga naeruväärne. Peab olema mingisugune muu, palju sobivam põhjus. Sest härra Farley mitte üksnes ei soovinud kirja ettenäitamist, vaid nõudis ka kindlalt, et ma kirja siia tema kätte jätkaksin. Veel enam – isegi siis ei hävitanud ta seda! Kiri leiti täna pärastlõunal tema paberite hulgast. *Miks ta selle alles hoidis?*”

Joanna Farley pakkus: „Ta tahtis, et juhul, kui temaga midagi juhtuma peaks, saaksid faktid tema kummalise unenäo kohta teie kaudu teatavaks.”

Poirot noogutas heakskiitvalt.

„Te olete nutikas, *mademoiselle*. See peab olema – ainult see saabki olla – kirja alleshoidmise mõte. Kui härra Farley oli surnud, pidi see kummaline unenägu teatavaks saama! See unenägu oli väga tähtis. See unenägu, *mademoiselle*, oli *eluliselt* tähtis!

Nüüd,” jätkas ta, „tulen teise punkti juurde. Kui olin härra Farley loo ära kuulanud, palusin ma tal näidata mulle lauda ja revolvrit. Tundus, et ta tõuseb ja teeb seda, kuid siis äkki keeldus. Miks ta keeldus?”

Seekord ei tulnud kelleltki vastust.

„Ma sõnastan küsimuse teisiti. *Mis oli selles kõrvaltoas sellist, mida ma härra Farley meelest näha ei tohtinud?*”

Jätakuvalt valitses vaikus.

„Jah,” ütles Poirot, „sellele on raske vastust leida. Ja ometi oli mingisugune põhjus – mingisugune *tungiv* põhjus, miks härra Farley võttis mind vastu sekretäri toas ja keeldus selgesõnaliselt mind oma tuppa viimast. *Tolles toas oli midagi niisugust, mida ta ei saanud mulle näidata.*

Ja nüüd tulen kolmanda seletamatu asja juurde, mis tollel õhtul juhtus. Just siis, kui olin juba lahkumas, nõudis härra Farley, et ma annaksin tema kätte kirja, mille ta oli mulle saatnud. Kogemata andsin talle kirja oma pesunaiselt. Ta heitis sellele pilgu ja pani enda kõrvale lauale. Just enne toast lahkumist avastasin oma vea ja parandasin selle! Seejärel lahkusin majast ja – ma tunnistan seda – olin täielikus kimbatuses! Kogu see lugu ja iseäranis viimane vahejuhtum näisid mulle üpris arusaamatuna.”

Ta silmitses üht nägu teise järel.

„Kas te siis ei taipa?”

Stillingfleet lausub:

„Ma ei saa päris hästi aru, kuidas teie pesunaine asjasse puutub, Poirot.”

„Minu pesunaine,” vastas Poirot, „oli ülimalt tähtis. See õnnetu naine, kes mu särgikraed ära rikub, oli esimest korda oma elus kellelegi kasulik. Kindlasti mõistate – see on ju nii ilmne. Härra Farley heitis pilgu kirjale – *üksainus pilk* oleks talle öelnud, et see polnud õige kiri – ja ometi ta ei taibanud seda. Miks? *Sest ta lihtsalt ei näinud seda kirja korralikult!*”

Inspektor Barnett küsis teravalt: „Kas tal siis prille ees ei olnud?”

Hercule Poirot naeratas.

„Jah,” vastas ta, „tal olid prillid ees. Just see teebki asja huvitavaks.”
Ta nõjatus ettepoole.

„Härra Farley unenägu oli väga tähtis. Ta nägi unes, et sooritas enesetapu. Ja veidi hiljem ta sooritaski enesetapu. Või õigemini öeldes – ta oli ükski toas ja ta leiti sealt, revolver kõrval, ja mitte keegi ei sisenenud sinna ega väljunud sealt sel ajal, kui teda tulistati. Mida see tähendab? See, kas pole, tähendab seda, et see *peab* olema enesetapp!”

„Jah, seda küll,” nõustus Stillingfleet.

Hercule Poirot raputas pead.

„Vastupidi,” ütles ta. „See oli mõrv. Ebatavaline ja paganama kavalalt planeeritud mõrv.”

Jälle nõjatus ta ettepoole, trummeldas sõrmedega vastu lauda, silmad väga rohelised ja säravad.

„Miks ei lubanud härra Farley mul tollel öhtul oma tuppa minna? Mis seal oli, mida ma näha ei tohtinud? Ma arvan, mu sõbrad, et seal oli – Benedict Farley ise!”

Ta naeratas, nähes mõistmatuid nägusid.

„Jaa, jaa, see, mida ma räägin, pole mingisugune mõttetud. Miks ei suutnud too härra Farley, kellega mina rääkisin, vahet teha kahe totaalset erineva kirja vahel? Sellepärast, *mes amis*, et ta oli *normaalse silmanägemisega mees*, kes kandis väga tugevaid prille. Sellised prillid teevad normaalse nägemisega inimese praktiliselt pimedaks. Kas pole nii, doktor?”

Stillingfleet pomises: „Nii see on – muidugi.”

„Miks ma tundsin härra Farleyga rääkides, et ma vestlen *petturiga*, näitlejaga, kes mängib oma osa? Kujutage endale ette seda dekoratsiooni. Hämar ruum, pimestav rohekas valgus, mis on suunatud tugitoolis istuvas mehest eemale. Mida ma nägin – kuulus paigatud hommikumantel, nokataoline nina (vajalikul moel võltsitud nina), valge juuksetutt, tugevad prilliklaasid silmi varjamas. Millised on tõendid, et härra Farley üldse säärast unenägu nägi? Ainult see lugu, mida mulle räägiti, ja *proua Farley* tunnistus. Millised on tõendid, et härra Farley hoidis oma lauasahtlis revolvrit? Jällegi see lugu, mida mulle räägiti, ja proua Farley sõna. Selle pettuse panid toime kaks inimest – proua Farley ja Hugo Cornworthy. Cornworthy kirjutas mulle kirja, andis ülemteenrile instruksioonid,

teeskles kinnominekut, kuid tuli kohe tagasi ja sisenes oma võtmega, läks oma tuppa, kostümeeris end ja mängis Benedict Farley osa.

Ja nii jõuamegi tänase pärastlõuna juurde. Võimalus, mida härra Cornworthy on oodanud, saabub. Trepimademel on kaks tunnistajat, kes vannuvad, et mitte keegi ei ole härra Benedict Farley tuppa sisenenud ega sealt väljunud. Cornworthy ootab, kuni väljas on eriti suur liiklusrüü. Siis küünitab ta end oma toa aknast välja ja, varem kõrvaltoast näpatud käärhaaratsi abiga, hoiab üht eset härra Farley toa akna taga. Härra Farley astub akna alla. Cornworthy tõmbab haaratsi tagasi ning kui Farley kummardub aknast välja vaatama, ja väljas mööduvad parajasti veoautod, tulistab Cornworthy teda valmisseatud revolvrast. Meenutagem, et vastas asub paljas müür. Kuriteol ei saa tunnistajat olla. Cornworthy ootab üle poole tunni, siis korjab kokku mõned dokumendid, peidab käärhaaratsi ja revolvri nende vahele ning läheb välja trepimademele ja sealt edasi kõrvaltuppa. Ta asetab haaratsi lauale, paneb revolvri maha, vajutanud sellele eelnevalt surnud mehe sõrmed, ja kiirustab välja uudisega härra Farley „enesetapust”.

Ta korraldab nii, et leitakse mulle kirjutatud kiri, ja mina saabun oma looga – selle looga, mida ma kuulsin justkui *härra Farley enda suust* – tema erakordsest unenäost, kummalisest sunnist end tappa, mida ta tundis! Mõned kergeusklikud inimesed kaaluvad hüpnoositeooriat, kuid üldine tulemus on kinnitada kahtlusteta, et käsi, mis revolvrit hoidis, oli Benedict Farley enda oma.”

Hercule Poirot’ silmad suundusid lese näole – ta täheldas rahuldustundega jahmatust – surnukahvatust – pimedat hirmu ...

„Ja oma õigel ajal,” lõpetas ta leebelt, „oleks jõutud õnneliku lõpuni. Veerand miljonit ja kaks südant oleksid löönud ühes taktis ...”

Meditiinidoktor John Stillingfleet ja Hercule Poirot jalutasid piki Northway House’i poolset tänavääärt. Neist paremale jäi kõrge tehasesein. Nende kohal üleval, neist vasakul, olid Benedict Farley ja Hugo Cornworthy tubade aknad. Hercule Poirot peatus ja tõstis üles väikese eseme – musta kassitopise.

„*Voilà*,” ütles ta. „Seda hoidiski Cornworthy käärhaaratsiga Farley akna taga. Mäletate – Farley vihkas kasse? Loomulikult ruttas ta akna juurde.”

„Miks, taeva päralt, ei tulnud Cornworthy välja ega korjanud seda topist üles, kui ta oli selle ometi maha pillanud?”

„Kuidas ta oleks saanud? See oleks ilmselgelt kahtlust äratanud. Pealegi, kui see topis oleks leitud, oleks igauks arvanud, et mõni laps läks mööda ja pillas selle maha.”

„Jah,” vastas Stillingfleet ohatas. „Arvatavasti *oleks* tavaline inimene seda arvanud. Aga mitte vana hea Hercule! Kas teate, vennas, kuni viimase minutini mõtlesin, et arendate mingisugust peent teooriat ülbest psühholoogilisest „sugereeritud” mõrvast. Vean kihla, et nood kaks mõtlesid sedasama. Vastik lehtsaba see proua Farley. Helde taevas, kuidas ta plahvatas! Cornworthy oleks võinud isegi pääseda, kui naine poleks hüsteeriasse sattunud ja püüdnud teie nägusat välimust ära rikkuda teile küüntega kallale karates. Jõudsin ta just veel õigel ajal teist eemale tirida.”

Ta tegi väikese pausi ja jätkas siis:

„Tüdruk mulle täitsa meeldib. Vaprus, saate aru, ja mõistus. Ma oletan, et mind peetaks õnnekütiks, kui üritaksin temaga liini ajada ...?”

„Olete hiljaks jäänud, mu sõber. Juba on olemas keegi *sur le tapis*. Neiu avas tema isa surm tee õnnele.”

„Kui nüüd järele mõelda, siis oli *temal* väga hea motiiv ebaseeldiva vanema kõrvaldamiseks.”

„Motiivist ja võimalusest selleks ei piisa,” vastas Poirot. „Vaja on ka kriminaalset temperamenti!”

„Mind huvitab, kas teie paneksite kunagi kuriteo toime, Poirot?” küsis Stillingfleet. „Vean kihla, et tuleksite sellega suurepäraselt toime. Asi on vaid selles, et see oleks teile *liiga* lihtne – ma mõtlen, et see asi oleks välistatud, sest see oleks liiga ebaaus.”

„Säärane,” vastas Poirot, „on tüüpiline inglaslik arusaam.”